



Proef met een kleiner stembiljet in 5 gemeenten

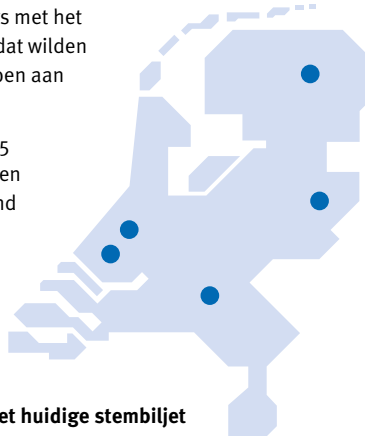
Het stembiljet bij verkiezingen is groot en daardoor lastig te gebruiken. Daarom is er een proef geweest: in 5 gemeenten hebben de kiezers bij de Europees Parlementsverkiezing op 6 juni 2024 met een nieuw stembiljet gestemd. Dat stembiljet was kleiner en zag er anders uit. In alle andere gemeenten in Nederland stemden kiezers met het stembiljet dat ze gewend waren.

Een kleiner en handiger stembiljet

Het nieuwe stembiljet is veel kleiner, dus overzichtelijker en handiger in het gebruik. Ook voor kiezers met een visuele beperking, bijvoorbeeld als zij stemmen met een hulpmiddel zoals een stemmal. En doordat de logo's van de partijen op het stembiljet staan, kunnen mensen die moeite hebben met lezen beter zien welke partij waar staat. Ook zijn kleinere stembiljetten voor stembureauleden makkelijker te tellen.

In 5 gemeenten stemden kiezers met het **nieuwe stembiljet**. Kiezers die dat wilden konden na het stemmen meedoen aan een onderzoek.

Dit onderzoek gebeurde ook in 5 gemeenten waar kiezers stemden met het stembiljet dat ze gewend waren. Zo konden de onderzoekers het nieuwe stembiljet goed vergelijken met het huidige stembiljet.



Het nieuwe stembiljet

Alphen a/d Rijn
Boekel
Borne
Midden-Delfland
Tynaarlo

Het huidige stembiljet

Westland
Bladel
Oldenzaal
Zoeterwoude
Leusden

Wat is er anders aan het nieuwe stembiljet?

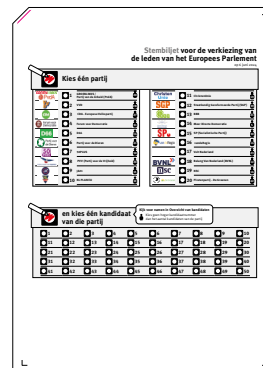
Het nieuwe stembiljet is veel kleiner en ziet er anders uit.

Op het nieuwe stembiljet kies je eerst 1 partij en daarna 1 kandidaat van die partij. Je maakt dus 2 vakjes rood.

De namen van de mensen waarop je kunt stemmen, staan niet meer op het stembiljet.

Die namen staan in een overzicht dat iedereen vóór de verkiezing met de post thuis kreeg. Dat overzicht hing ook in elk stembureau en lag in elk stemhokje.

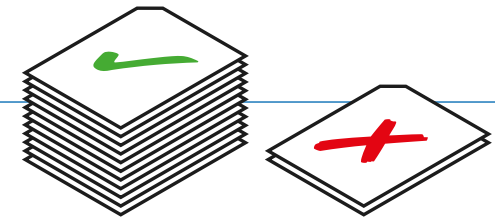
Voor blinde en slechtziende kiezers was er een stemmal. Daarmee konden ze stemmen zonder hulp.



Het nieuwe stembiljet



Overzicht in stemhokje



Resultaten

99,26% Geldige stemmen

in de gemeenten waar gestemd is met het **nieuwe stembiljet**.
In totaal 80.188 uitgebrachte stemmen | 591 ongeldig

99,84% Geldige stemmen

in de gemeenten waar gestemd is met het **huidige stembiljet**.
in totaal 76.705 uitgebrachte stemmen | 123 ongeldig

In de gemeenten waar gestemd is met het nieuwe stembiljet waren er dus iets minder geldige stemmen. De onderzoekers hebben gekeken hoe dat komt. Zo is duidelijk wat er nog beter kan.

Het onderzoek

Onderzoekers vroegen kiezers en stembureauleden wat ze vonden van het stembiljet. De onderzoekers vergeleken de antwoorden over het nieuwe en het huidige stembiljet met elkaar.

6.174 vragenlijsten door kiezers

1.578 vragenlijsten door stembureauleden

71 deelnemers aan langere gesprekken

Sommige kiezers en leden van het stembureau deden mee aan een **langer onderzoek**. Hierin gingen ze in kleine groepjes praten over wat ze vonden van het nieuwe stembiljet.



De mening van de medewerkers van de gemeenten

Er is ook onderzoek gedaan onder de medewerkers van de verkiezingsteams. Medewerkers in de gemeenten waar kiezers stemden met het nieuwe stembiljet zijn positief. Ze willen bij de volgende verkiezing graag weer dit nieuwe stembiljet gebruiken. Maar ze zien ook mogelijkheden voor verbeteringen bijvoorbeeld de uitleg hoe je geldig stemt.

Wat vonden kiezers van het nieuwe stembiljet?

Vragen aan de kiezer

Hoe vond u het om te stemmen met het stembiljet?

1 = heel moeilijk, 5 = heel makkelijk

Het nieuwe stembiljet

4,7

Het huidige stembiljet

4,4

Wat vond u van de grootte?

1 = heel onhandig, 5 = heel handig

4,7

2,8

Wat vond u ervan dat de logo's op het stembiljet stonden?

1 = heel onprettig, 5 = heel prettig

4,4

niet van toepassing

Kon u het stembiljet goed lezen?

1 = heel slecht leesbaar, 5 = heel goed leesbaar

4,7

4,4

Wisten kiezers van het nieuwe stembiljet?

De gemeenten hebben de mensen in hun gemeente vóór de verkiezingen laten weten dat ze met een nieuw stembiljet gingen stemmen. Ze gebruikten hiervoor bijvoorbeeld folders, digitale borden, advertenties op sociale media en oefenmateriaal. Bijna alle inwoners hebben dit opgemerkt:

90% zegt dat ze van tevoren wisten dat ze met een nieuw stembiljet gingen stemmen.

Wat vonden de stembureauleden van het nieuwe stembiljet?

Het nieuwe stembiljet is sneller te tellen volgens de tellers omdat:

- het makkelijker is uit te vouwen;
- je in één keer kan zien wat er is gestemd;
- het kleiner is, waardoor de tellers minder heen en weer moesten lopen;
- er minder gescheurde stembiljetten waren.

99% van de tellers vond het nieuwe stembiljet makkelijker te tellen

voor 1% van de tellers maakte het niet uit.

“Dit was zoveel makkelijker in en uitvouwen, laat ze hier maar mee doorgaan.”

“Ik vond het echt super eenvoudig, vond het veel beter. Stukken beter.”

Hoe nu verder?

In 5 gemeenten is gestemd met het nieuwe stembiljet. Door het onderzoek is duidelijk wat er goed ging en wat er beter kan. Het ministerie van Binnenlandse Zaken stuurt hierover een verslag aan de Tweede Kamer. Tegelijk stuurt de Kiesraad een advies naar de Tweede Kamer. Zij hebben namelijk ook meegekeken met de proef. Uiteindelijk bepaalt de Tweede Kamer of er bij een volgende verkiezing weer een proef komt met het nieuwe stembiljet.